

Ea Energianalyse

02-08-2016

JFC

Finansiering af VE-støtte og EU problematikken: et overblik over støttesystemer i andre EU lande

PSO-tariffen og EU problematikken

I Danmark finansieres VE-støtten hovedsageligt gennem en øremærket afgift på elforbrug kaldet PSO-tariffen, men også delvist via statsbudgettet.

Den danske PSO-tariffs øremærkning til finansiering af PSO-støtten er af EU Kommissionen vurderet ulovlig i henhold til Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) fordi den forskelsbehandler europæiske elproducenter. Grunden er at den danske PSO-model pålægger alt dansk elforbrug inklusiv import en PSO-tarif, mens det kun er elproduktion fra dansk grund der kan modtage støtten. EU Kommissionen har derfor vurderet at udenlandsk elproduktion delvist medfinansierer støtte som ejerne heraf ikke har adgang til, hvilket ikke er traktatmedholdigt. Konkret drejer det sig om TEUF Artikel 30 og 110, jf. Boks 1.

Som konsekvens heraf indgik Danmark i 2014 en aftale med EU Kommissionen om midlertidig fortsættelse af den danske PSO-model frem til 1. januar 2017 mod at etablere begrænsede udbud af solcellestøtte i 2015 og 2016, hvor udenlandske VE-anlæg var berettiget til deltagelse. Godkendelsen af den danske PSO-model udløber altså 1. Januar 2017¹.

Artikel 30:

Told ved indførsel og udførsel og andre afgifter med tilsvarende virkning er forbudt mellem medlemsstaterne. Dette gælder også finanstold.

Artikel 110:

Ingen medlemsstat må direkte eller indirekte pålægge varer fra andre medlemsstater interne afgifter af nogen art, som er højere end de afgifter, der direkte eller indirekte pålægges lignende indenlandske varer.

Endvidere må ingen medlemsstat pålægge varer fra andre medlemsstater interne afgifter, som indirekte vil kunne beskytte andre produkter.

Boks 1: De to artikler fra TEUF, som PSO-tariffen ikke overholder. Kilde: EU (2016).

Den danske regering har i foråret 2016 foreslået at fjerne PSO-tariffen, og finansiere VE-støtten udelukkende via det almindelige statsbudget. Dette forslag kom bl.a. som en opfølgning på en analyse fra regeringen, der viste at denne omlægning resulterer i en samfundsøkonomisk gevinst på 2,3 mia. kr. årligt².

¹ Folketinget (2015).

² Sekretariatet for afgifts- og tilskudsanalysen på energiområdet (2016).

Finansiering af støtte til vedvarende energi i andre europæiske lande

VE-støtte i stil med den danske PSO-støtte findes i de fleste EU lande, omend finansieringsformerne varierer en del, jf. Tabel 1. De dominerende to principper er, at VE-støtte enten finansieres af energiforbrugerne, oftest elforbrugerne, eller gennem statsbudgettet, og tilgår nationale VE-anlæg gennem forskellige støtteordninger eller elcertifikatsystemer.

Det er ligeledes ikke kun den danske finansiering af VE-støtten, som EU Kommissionen er kritisk overfor. EU Kommissionen har fx også taget stilling til støttesystemerne i Holland, Frankrig, Norge/ Sverige, Tjekkiet og Tyskland.

Land	Finansieringsform
Danmark	Primært brugerbetaling (Elforbrugerne via PSO ordningen)
Finland	Statsbudgettet.
Frankrig	Statsbudgettet men tilpasses afgifter på el- og gasforbrug (kan derfor delvist tolkes som brugerbetaling)
Holland	Delvist via afgift på energiforbrug. Delvist via statsbudgettet.
Norge/Sverige	Elforbrugerne via et certifikatsystem
Storbritannien	Elforbrugerne (hovedsageligt) via et certifikatsystem.
Tjekkiet	Delvist via elafgift (baseret på forbrugerens maksimale effekt). Delvist via statsbudgettet.
Tyskland	Øremærket afgift på elforbrug.

Tabel 1: Finansieringsformer for VE-støtten for en række centrale EU lande. Kilde: Ea Energianalyse.

I det følgende uddybes finansieringsmodellerne af de udvalgte europæiske støttesystemer, som figurerer i tabellen ovenfor.

Finland

Den finske model finansierer VE-støtten gennem statsbudgettet, hvormed finansieringen ikke afhænger af hverken elforbruget eller elforbrugerens effektopkobling som i fx Danmark, Tyskland og Tjekkiet³. Den finske model minder derfor om regeringens foretrukne model fra den nye afgifts- og tilskudsanalyse⁴.

Frankrig

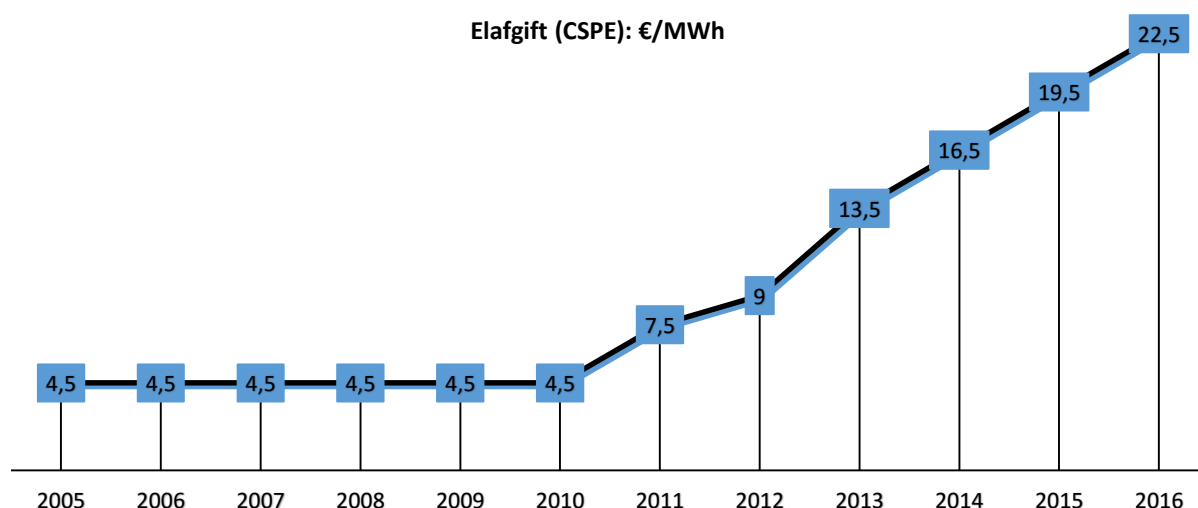
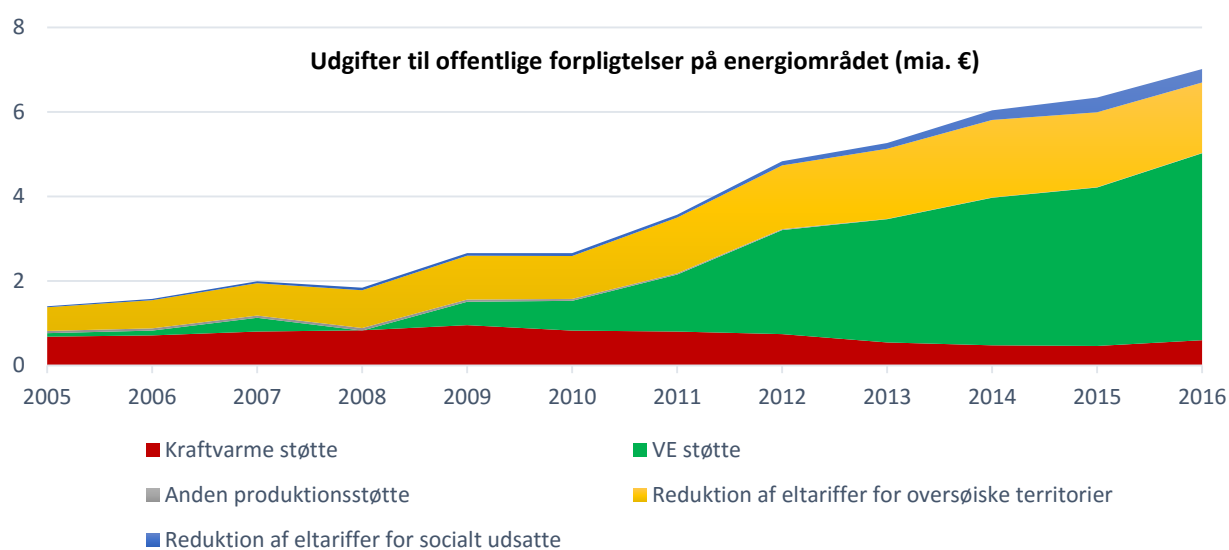
I Frankrig har man en række lovbestemte offentlige forpligtelser på energiområdet, herunder støtte til elproduktion fra vedvarende energikilder, støtte der sikrer lave elpriser til socialt udsatte, og støtte til at sænke eltariffer

³ Klimarådet (2016).

⁴ Sekretariatet for afgifts- og tilskudsanalysen på energiområdet (2016).

i de franske oversøiske områder så tariffene ensartes overalt på fransk jord. Støtten til VE-elproduktionen har medført at de samlede udgifter på området er fem-doblet over de sidste ti år til ca. 7 mia. euro i 2015, jf. Figur 1.

Den voksende støtte til VE-elproduktion skal ses i lyset af Frankrigs energipolitiske målsætninger, senest ændret i 2015 med en ny lov om den grønne omstilling i Frankrig, der bl.a. tilsiger at 40 % af den franske elproduktion skal være baseret på vedvarende energikilder i 2030 samtidig med at atomkraftens andel af elproduktionen halveres (allerede i 2025).

Figur 1: Franske udgifter til offentlige forpligtelser på energiområdet og elafgiften, der indtil 2016 var hovedfinansieringskilden. Kilde: Baseret på CRE (2015). Note: 2015/16 udgifter (øverst), og 2016-afgiften (nederst) er estimeret.

Fra 1. januar 2016 er de offentlige forpligtelser blevet pålagt statsbudgettet gennem to budgetelementer: et for 'grøn omstilling' og et for 'offentlige energi forpligtelser'. Finansieringen heraf sikres i 2016 delvist via en øget national afgift på elforbrug og delvist gennem en øget afgift på naturgas⁵. På sigt er det ligeledes planen at øge den franske CO₂-afgift for bl.a. at dække de stigende udgifter til støtte til VE-elproduktion⁶. Elafgiften der betegnes "den nye" CSPE (Contribution au Service Public de l'Electricité) pålægges alt elforbrug, med visse undtagelser for industri og virksomheder⁷. Afgiften træder i stedet for den gamle nationale afgift på elforbrug TICFE (taxe Intérieure sur la Consommation Finale d'Électricité).

Før 2016 blev de samlede offentlige forpligtelser delvist finansieret af en øremærket afgift på elforbrug – "den gamle" CSPE-afgift - og delvist ved at "trække fra pengekassen" i den franske statsejede energigigant EDF (uddybet nedenfor). Den gamle CSPE-afgift blev sat årligt af den franske stat, og pålagt alt elforbrug med visse undtagelser til bl.a. industri og virksomheder. 2016-ændringen af CSPE-afgiften sker i kølvandet på en større EU undersøgelse af de undtagelser som var gældende for industrien, og som EU Kommissionen har stillet spørgsmålstejn ved lovligheden af⁸.

Den nye post på statsbudgettet for den grønne omstilling dækker ligeledes over en en gradvis kompensation på 6 mia. euro til energigiganten EDF, der tidligere blev pålagt at købe VE-el til faste høje priser (feed-in tariffer), og sælge det videre på markedsvilkår, mod kompensation gennem provenuet fra CSPE-afgiften. Da markedsprisen for el i gennemsnit har været lavere end feed-in tarifferne har EDF været afhængig af CSPE-kompensation for at undgå underskud. Da systemet blev skabt var det meningen at den gamle CSPE-afgift skulle dække differencen og dermed EDF's tab. Den gamle CSPE-afgift har imidlertid ikke været tilstrækkelig. Delvist som følge af en større udrulning af VE-teknologier end forventet, delvist som følge af lavere markedspriser på el end forventet, og delvist fordi siddende franske regeringer siden 2007 har ignoreret den franske regulators anbefalinger om at øge CSPE-afgiften for i stedet at holde husholdningernes elregninger i bero^{9,10}

---

⁵ EDF (2016a)

⁶ Enerdata (2015).

⁷ EDF (2016b)

⁸ EU (2014c)

⁹ Reuters (2015).

¹⁰ CRE (2015).

Holland

I Holland subsidieres el-, gas-, og varmeproduktion fra vedvarende energikilder hovedsageligt gennem støttesystemet *Stimulering Duurzame Energieproductie* (SDE+), der blev indført i 2011. Formålet er at understøtte de Hollandske forpligtelser på energiområdet, herunder et mål om at andelen af energiforbruget der stammer fra vedvarende energi når 14 % i 2020 og 16 % i 2023. I 2012 var denne andel kun på 4,5 %¹¹.

I udgangspunktet finansieres støtten gennem et tillæg til den almindelige energiafgift benævnt *Opslag Duurzame Energie* (ODE), der pålægges alle energiforbrugere. ODE-tillægget fastsættes forud for hver regeringsperiode, og baseres på estimater for støtteomkostningerne i hele perioden. ODE-tillægget justeres derfor ikke løbende som i fx Danmark (hvert kvartal) eller i Tyskland (hvert år). Er proventet fra ODE-tillægget ikke tilstrækkeligt til at dække støtteomkostningerne hviler finansieringsbyrden på det resterende statsbudget. Af denne grund vurderer EU Kommissionen ikke at der er et direkte link mellem finansieringsmekanismen og støttesystemet.

Den hollandske VE-støtte er pt. kun tilgængelig for Hollandske VE-anlæg, men Holland har informeret EU Kommissionen om at man arbejder på udformning af en model så VE-anlæg udenfor Holland kan få adgang til støttesystemet.

Norge/Sverige

Norge og Sverige støtter VE-elproduktion gennem et fælles elcertifikatsystem. Denne støtte skal ses i lyset af de to landes forpligtelser. Norge har forpligtet sig til at opnå en VE-andel i energiforbruget på 67,5 % i 2020, hvilket dog var nået allerede i 2014, hvor andelen var 69,2 %. Sverige har et mål om en 100 % VE-baseret elproduktion i 2045¹².

Det samlede elcertifikatsystem for Norge og Sverige, indført i 2012, understøtter udbygning med 28,4 TWh VE-el i 2020. Efter 2020 trækker Norge sig fra certifikatsystemet, men fortsætter med at støtte VE-el under certifikatsystemet i 15 år, hvis det gælder idriftsat produktion inden 2021¹³. Sverige har valgt at fortsætte certifikatsystemet alene, og udvider det med 18 TWh frem mod 2030¹⁴.

Overordnet set fungerer et certifikatsystem ved at elforbrugere bliver pålagt et krav om at et købe en given mængde VE-certifikater, som allokeres til VE-

---

¹¹ EU (2015).

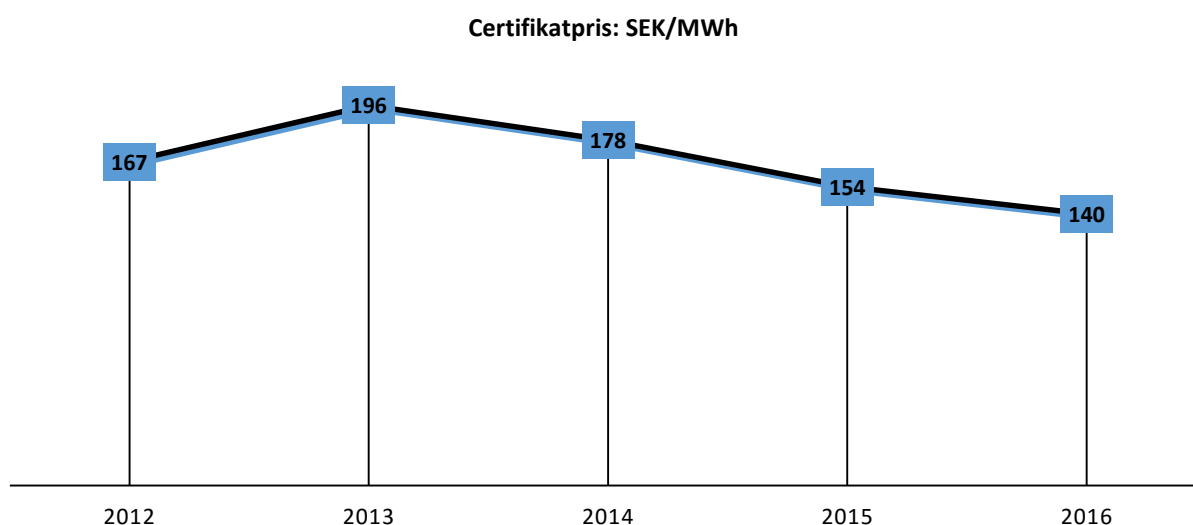
¹² Energooverenskommelse (2016).

¹³ Det Kongelige Olje- og Energidepartement (2016b).

¹⁴ Energooverenskommelse (2016)

producenter. Gennem et dertilindrettet marked kan certifikaterne handles, hvilket i teorien sikrer omkostningseffektivitet i leveringen af VE-el for et givent marked. VE-støtten i certifikatmarkedet overvælttes på fx de store elforbrugere som selv afholder omkostningerne, eller til fx mindre elforbrugere der modtager regningen fra elhandlerne.

Pt. er prisen på et VE-certifikat på det norsk/svenske marked omkring 14 øre/kWh, jf. Figur 2.

Figur 2: Elcertifikatprisen på det norsk/svenske marked. Kilde: SKM (2016). Note: Gennemsnitlige spotpriser. For 2016 baseret på jan-jun data.

I den nyligt offentliggjorte afgifts- og tilskudsanalyse diskuteres fordele og ulemper ved dansk deltagelse i et nordisk certifikatmarked. Af fordele nævnes at VE-el udrulles omkostningseffektivt indenfor markedet. Af ulemper nævnes fx, at certifikatmarkedet er en potentiel udfordring for danske VE-målsætninger, da der ikke er nogen eksplicit garanti for at VE udrulles i Danmark. En anden ulempe består af den potentielle omfordeling der vil foregå mellem forbrugere og producenter på tværs af lande. Fx kan danske elforbrugere blive pålagt at betale for svensk vindstrøm, hvis certifikaterne i Sverige kan udbydes billigere end i Danmark¹⁵.

EU og det norsk/svenske certifikatsystem

EU domstolen har tidligere forholdt sig til lovligheden af det norsk-svenske certifikatsystem i forbindelse med et afvist ønske fra den finske elproducent

¹⁵ Sekretariatet for afgifts- og tilskudsanalysen på energiområdet (2016).

Ålands Vindkraft AB om at få vindmøller fra Oskar vindparken, der er tilsluttet det svenske elnet, men placeret i Finland, godkendt til deltagelse i certifikatsystemet. I denne sag blev det anerkendt at certifikatsystemet udgør en handelsbarriere, da den diskriminerer mod VE-el produceret udenfor certifikatsystemet, men at dette hensyn ikke er tilstrækkeligt til at underkende lovligheden af udelukkelsen af udenlandske VE-anlæg fra certifikatsystemet. Det blev derimod vurderet som et hensigtsmæssigt instrument til at fremme landenes miljø- og klimamål, der ligger bag certifikatsystemet¹⁶.

Sagen om certifikatsystemet og EU reglerne kompliceres dog yderligere med EU Kommissionens gennemgang af den tyske VE-afgift *EEG-umlage*. Her præciseres det, at EU domstolens stillingtagen i sagen om Ålands Vindkraft AB udelukkende præsenterede rettens fortolkning af certifikatsystemet i forhold til Artikel 34, og ikke artikel 30 og 110 i TEUF. EU Kommissionen præciserer her, at de ikke betragter argumentet om miljø- og klimahensynet for tilstrækkeligt til at sidesætte Artikel 30 og 110, som både den danske og tyske VE-finansieringsmodel fx bryder med¹⁷.

Storbritannien

Storbritannien har en national, bindende målsætning om at reducere drivhusgasudledninger med 57 % i 2030 relativt til 1990-udledninger¹⁸. For at nå dette mål har man introduceret adskillige støttesystemer der fremmer den grønne omstilling. Hovedinstrumentet er et certifikatsystem kaldet *Renewables Obligation*, hvis samlede omkostninger løber op i ca. £6 mia. årligt. På sigt er det dog meningen at feed-in tariffer skal være den dominerende støtteform. For nye havvind projekter har dette været gældende i en årrække, og for landvind er dette gældende allerede fra 2016. De samlede støtteomkostninger gennem certifikatsystemet udgør dog langt størstedelen af de samlede støtteomkostninger frem mod 2027, som er det sidste år med tilgængelige estimater herfor¹⁹.

Certifikatsystemet fungerer grundlæggende på samme måde som den norsk/svenske model, hvor omkostningerne pålægges elforbrugerne gennem en forpligtelse til at købe certifikater, der er blevet tildelt producenter af VE-el.

---

¹⁶ EU (2014b).

¹⁷ EU (2014b), se paragraf 234.

¹⁸ DECC (2016b).

¹⁹ DECC (2016a).

Feed-in tariffen sættes hovedsageligt gennem en udbudsproces, og finansieres via en tarif på elforbrugerne. Denne tarif bliver pålagt elforbrugerne gennem den balanceansvarlige enhed relativt til denne enheds markedsandel målt på elsalg.

EU Kommissionen har meddelt Storbritannien, at man betragter finansieringen af feed-in tariffen som en afgift på elforbrug. For at sikre overensstemmelse med artikel 30 og 110 i TEUF, skal det derfor sikres at afgiften ikke pålægges importeret el. Storbritannien har meddelt, at man vil sikre dette, så længe feed-in tariffen ikke også er tilgængelig for udenlandsk VE-kapacitet, ved at reducere forbrugsafgiften relativt til importeret el^{20,21}.

En række undtagelser fra omkostningerne til støtte til den grønne omstilling eksisterer for elintensive virksomheder²².

Tjekkiet

I Tjekkiet har man et forpligtende EU-mål om at vedvarende energi skal udgøre 13 % af det endelige energiforbrug i 2020. For at nå dette mål støttes bl.a. VE-elproduktion med garanterede afregningspriser.

Den tjekkiske VE-støtte finansieres delvist gennem en elafgift og delvist gennem statsbudgettet. Historisk har elafgiften været en forbrugsafgift, men i 2014 forpligtede Tjekkiet sig til at ændre afgiften til en effektagift, der er uafhængig af det faktisk elforbrug, men som kan differentieres relativt til størrelsen på strømudtaget hos forbrugeren²³. Denne model blev godkendt af EU Kommissionen²⁴.

Tyskland

Med den tyske VE-lov *Erneuerbare-Energien Gesetz (EEG)* har man fastlagt et road-map for den grønne omstilling mod 2050, hvor målet er at 80 % af den tyske elproduktion skal være baseret på vedvarende energikilder. I praksis finder omstillingen hovedsageligt sted ved at støtte VE-elproduktion. Bl.a. med afregningspriser på el fra VE-anlæg der overstiger markedsprisen²⁵.

---

²⁰ EU (2014d)

²¹ Ea Energianalyse er ikke bekendt med at EU Kommissionen har taget stilling til det britiske certifikatsystem i henhold til Artikel 30 og 110 i TEUF.

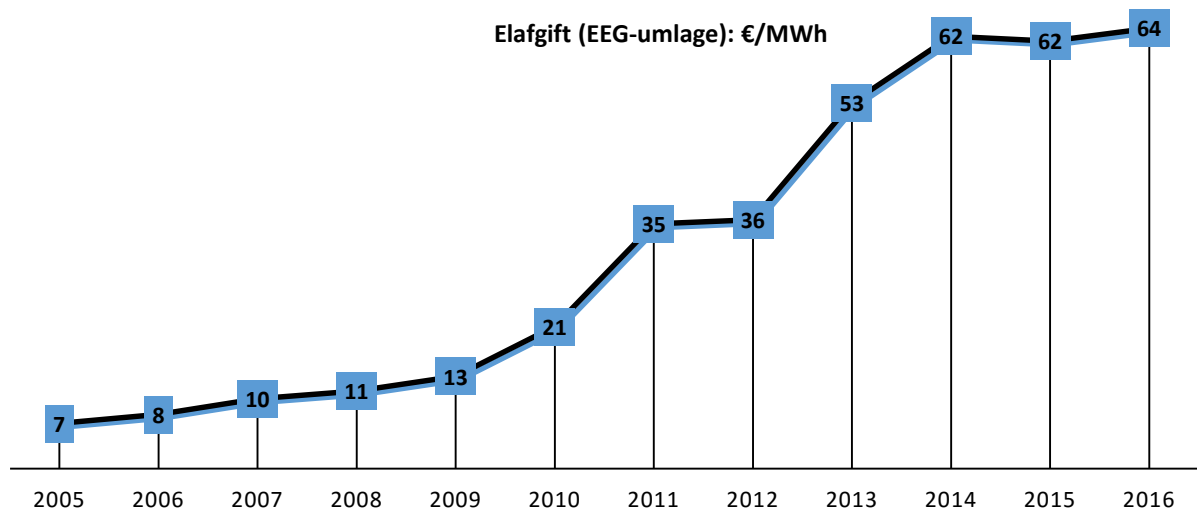
²² DECC (2016a)

²³ Tjekkiet forpligtede sig ligeledes til at udbetale støtte til udenlandske VE-anlæg i en midlertidig periode, hvor den nye effektagift ikke var implementeret. Dette blev praktisk håndteret ved at udenlandske elproducenter fik mulighed for at søge om refundering af 'manglende' støtte til den VE-el de leverede i perioden 2013-2015. For at begrænse omfanget fik tjekkerne dog indført en begrænsning på refunderingerne på 10 % af de årlige udgifter til støttesystemer til VE-kapacitet opført efter 1. januar 2013.

²⁴ EU (2014a).

²⁵ Loven er opdateret i 2016; se bl.a. BMWi (2016).

Den tyske omstillingsmodel finansieres via den øremærkede elforbrugsafgift *EEG-umlage*, jf. Figur 3, der i brede træk minder om den danske PSO-tarif. Afgiften fastlægges af de systemansvarlige for et år af gangen, og baseres på fremskrivninger af de estimerede støtteniveauer til VE-anlæg samt det opbyggede over- eller underskud af finansieringen fra tidligere år²⁶.

Figur 3: EEG-umlage 2005-2016. Kilde: Fraunhofer ISE (2014), BMWi (2015).

Elafgiften pålægges tyske elforbrugere som en forbrugsafgift pr. forbrugt kWh. En del af det tyske elforbrug er undtaget fra den fulde afgift, herunder elforbrug i visse dele af industrien, elforbrug til egen elproduktion og el anvendt til togdrift.

Ligesom med den danske PSO-tarif har EU Kommissionen konkluderet at den tyske finansieringsmodel var i strid med EU lovgivningen i 2013 og 2014²⁷. Dette skyldes, som med PSO-tariffen, at det kun er VE-anlæg på tysk jord der kan modtage støtten, mens det er elproducenter både i og udenfor Tyskland hvis produkt beskattes for at finansiere de tyske VE-anlæg²⁸. EU Kommissionen betragter dette som diskrimination. For at løse problemet har Tyskland bl.a. forpligtet sig til at bruge €50 mio. på investeringer i europæiske

²⁶ BMWi (2015).

²⁷ Den tyske VE-lov er bl.a. blevet opdateret i 2012, 2014 og 2016. Det er finansieringsmodellen indeholdt i 2012-loven der er blevet underkendt af EU for årene 2013 og 2014 (EU, 2014b).

²⁸ Der har ligeledes været en sag med ulovlige undtagelser fra EEG-afgiften for tysk industri.

interkonnektorer og andre energiprojekter; et beløb som estimeres til at svare til den historiske diskrimination af udenlandske elproducenter i 2013-14. Hvordan den endelige model for løsningen på EU problemet for Tyskland i forhold til *EEG-umlage* kommer til at se ud er endnu ikke udmeldt²⁹.

Referencer

BMWi (2015). <http://www.bmwi.de/English/Redaktion/Pdf/renewable-energy-surcharge-in-2016-facts-and-background,property=pdf,bereich=bmwi2012,sprache=en,rwb=true.pdf>

BMWi (2016). <http://www.bmwi-energiewende.de/EWD/Redaktion/EN/Newsletter/2016/11/Meldung/topthema.html;jsessionid=14317AD159C2844765C12164B0BB8F83>

CRE (2015). <https://one.edf.fr/entreprises/le-mag/actualites-du-marche-de-l-energie/evolution-de-la-contribution-au-service-public-de-l-electricite-cspe-au-1er-janvier-2016>

DECC (2016a). https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/518477/EII_Exemption_RO_and_FIT_IA_Signed_For_Publication_1_April_2016_Annex_Up.pdf

DECC (2016b). <https://www.gov.uk/guidance/carbon-budgets>

Det Kongelige Olje- og Energidepartement (2016a). <https://www.regjeringen.no/contentassets/31249efa2ca6425cab08130b35eb997/no/pdfs/stm201520160025000dddpdfs.pdf>

Det Kongelige Olje- og Energidepartement (2016a). <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/energimeldingen-elsertifikatsystemet-viderefores-ikke-etter-2021/id2484266/>

---

²⁹ Klimarådet (2016).

EDF (2016a). https://www.edf.fr/sites/default/files/contrib/groupe-edf/espaces-dedies/espace-finance-en/financial-information/shareholder%20meeting/2016/comptes_sociaux_2015_va.pdf

EDF (2016b). <https://one.edf.fr/entreprises/le-mag/actualites-du-marche-de-l-energie/evolution-de-la-contribution-au-service-public-de-l-electricite-cspe-au-1er-janvier-2016>

Enerdata (2015). http://www.enerdata.net/enerdatauk/press-and-publication/energy-news-001/france-will-raise-carbon-tax-85toe-305toe-2017_34943.html

Energioverenskommelse (2016). <http://www.regeringen.se/contentassets/b88f0d28eb0e48e39eb4411de2aab e76/energioverenskommelse-20160610.pdf>

EU (2014a). http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/251690/251690_1561897_220_2.pdf

EU (2014b). http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/251153/251153_1609393_4127_2.pdf

EU (2014c). http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-327_en.htm

EU (2014d). http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/253263/253263_1583351_110_2.pdf

EU (2015). http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/257195/257195_1662970_163_2.pdf

EU (2016). <http://www.eu.dk/da/dokumenter/traktaten-euf>

Folketinget (2015). http://www.folketingstidende.dk/R1pdf/samling/20141/redegoerelse/R17/20141_R17.pdf

Fraunhofer ISE (2014). <https://www.ise.fraunhofer.de/de/downloads/pdf-files/data-nivc-kurzstudie-zur-historischen-entwicklung-der-eeg-umlage.pdf>

Klimarådet (2016). <http://www.klimaradet.dk/da/analyser/midt-i-en-energiomstilling-udfordringer-og-loesninger-den-danske-pso-ordning>

Reuters (2015). <http://uk.reuters.com/article/france-electricity-idUKL8N12T3IK20151029>

Sekretariatet for afgifts- og tilskudsanalysen på energiområdet (2016). <http://www.skm.dk/media/1351875/Afgifts-og-tilskudsanalysen-delanalyse-2.pdf>

SKM (2016). <http://www.skm.se/priceinfo/history/>